

Samrådsredogörelse Torrberget-Tvårliden vindkraftspark

Norsjö kommun, Västerbottens län

Datum: 2025-03-19

Verksamhetsutövare: Holmen Energi AB

Kontaktperson: Filippa Giertta
filippa.giertta@holmen.com
+46 73 048 01 13

Anders Friberg
anders.friberg@holmen.com
+46 70 301 63 84

Konsult: Tyréns Sverige AB

Uppdragsansvarig: Ulrika Thörnblad
ulrika.thornblad@tyrens.se
+46 72 248 56 24

Upprättad av: Ida Zwahlen, Amanda Isacson

Kvalitetsgranskare: Ulrika Thörnblad

Projektuppgifter

Torrberget-Tvårliden Vindkraftspark

Upprättad av:	Godkänd av:
Tyréns Sverige AB	Anders Friberg, Holmen Energi AB

Bilder och fotografier: © Holmen AB

Bakgrundskartor: © Lantmäteriet

Innehåll

1	Bakgrund och syfte	4
2	Inbjudan till samråd	5
3	Genomförda samrådsmöten	7
4	Inkomna yttranden från myndigheter samt bemötande	8
5	Inkomna yttranden från organisationer och företag samt bemötande	15
6	Inkomna yttranden från enskilda särskilt berörda och allmänheten samt bemötande	17

Bilagor

Bilaga 1	Inbjudan till samråd länsstyrelse och kommun
Bilaga 2	Inbjudan till samråd övriga myndigheter, företag och organisationer
Bilaga 3	Information om samråd
Bilaga 4	Inbjudan till samråd
Bilaga 5	Sändlista (innehåller personuppgifter)
Bilaga 6	Annonser inför samråd
Bilaga 7	Samrådsmöte med myndigheter och kommun
Bilaga 8	Samrådsmöte med allmänheten
Bilaga 9	Yttranden från myndigheter och kommun
Bilaga 10	Yttranden från organisationer och företag
Bilaga 11	Yttranden från enskilda/allmänheten (innehåller personuppgifter)

1 Bakgrund och syfte

1.1 Bakgrund

Torrberget-Tvärliden är ett område som Holmen, utifrån genomförda utredningar och analyser, bedömer som lämpligt för vindkraft. Området, som är på Holmens mark, har undersökts i fråga om bland annat vindförutsättningar och utifrån värden rörande exempelvis kulturmiljö, natur, djurliv och olika riksintressen. Området var tidigare även utpekad som lämpligt för vindkraft i Norsjö kommuns översiktsplan, vilket har legat till grund för arbetet. Ett kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd genomfördes under våren 2024.

Som mest planeras 21 vindkraftverk med en maximal totalhöjd om vardera högst 300 meter inom det ungefär 1 240 hektar stora projektområdet.

1.2 Syfte

För att bygga en vindkraftspark krävs tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken. Det innebär att Holmen behöver genomföra samråd och upprätta ansökningshandlingar. Tillståndsansökan med tillhörande handlingar lämnas in till prövningsmyndigheten som i det här fallet är miljöprövningsdelegationen (MPD) vid länsstyrelsen i Västerbottens län. Innan MPD kan ge tillstånd till vindkraftsparken krävs att Norsjö kommun har tillstyrkt verksamheten.

För verksamheter och åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en specifik miljöbedömning göras. En del av den specifika miljöbedömningen är att genomföra ett avgränsningssamråd. Avgränsningssamrådet hålls med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten samt med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten.

Syftet med samråd är att sökanden tidigt ska få kunskap om sådant som har betydelse för tillståndsprövningen. Samrådet ger kommuner, organisationer, myndigheter, särskilt berörda och andra intressenter möjlighet att lämna upplysningar och synpunkter som kan påverka tillståndsansökans omfattning, avgränsningar och utformning.

Samrådsredogörelsen redogör för hur avgränsningssamrådet genomförts, samt vilka synpunkter och frågor som inkommit under samrådsperioden. I samrådsredogörelsen bemöts samrådssynpunkter och hantering av synpunkter redovisas.

1.3 Samrådsredogörelsens avgränsning

Synpunkter som inkommit som inte berör planerad verksamhet har inte tagits med i samrådsredogörelsen.

2 Inbjudan till samråd

2.1 Inbjudan, annonsering och information om samråd

Inbjudan till samrådsmöte skickades via e-post ut till länsstyrelsen i Västerbottens län och Norsjö kommun, tisdagen den 27 februari 2024, se Bilaga 1 *Inbjudan till samråd länsstyrelse och kommun*.

Inbjudan till samråd med information samt bifogat samrådsunderlag skickades även via e-post till övriga myndigheter, företag och organisationer, tisdagen den 27 februari 2024, se Bilaga 2 *Inbjudan till samråd övriga myndigheter, företag och organisationer*. Försvarmakten fick en separat inbjudan till samråd via e-post den 18 mars respektive 6 april 2024, se Bilaga 2.

Efter utskick upptäcktes två redaktionella fel i samrådsunderlaget, vilket rörde avstånd från projektområdet till närmaste riksintresse för rennäringen samt projektområdets lokalisering i förhållande till Skellefteå. En rättelse skickades ut till Sametinget, berörda samebyar och Samernas riksförbund den 4 april 2024, se Bilaga 2B *Rättelse av redaktionella fel*.

Information och inbjudan till samråd har publicerats på www.holmen.com/torrberget-tvarliden, se Bilaga 3 *Information om samråd*. På hemsidan har samrådshandlingen varit tillgänglig för nedladdning samt fotomontage och affischer från Öppet Hus.

Inbjudan till samråd skickades ut den 27 februari 2024 till enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Inbjudan innehöll information om samrådsmötet, som var i form av ett Öppet Hus-möte, samt att samrådsunderlaget kunde hämtas via Holmens hemsida för Torrberget-Tvärliden alternativt genom att kontakta Tyréns för att få samrådsunderlaget via post. Informationen om samrådsmöte ingick även i inbjudan som gick ut till organisationer via epost. Se Bilaga 4 *Inbjudan till samråd för foljebrev till särskilt beröra samt organisationer*.

Samtliga myndigheter, företag, organisationer och enskilda som kan antas bli särskilt berörda som bjöds in till samråd via direktutskick redovisas i Bilaga 5 *Sändlista*.

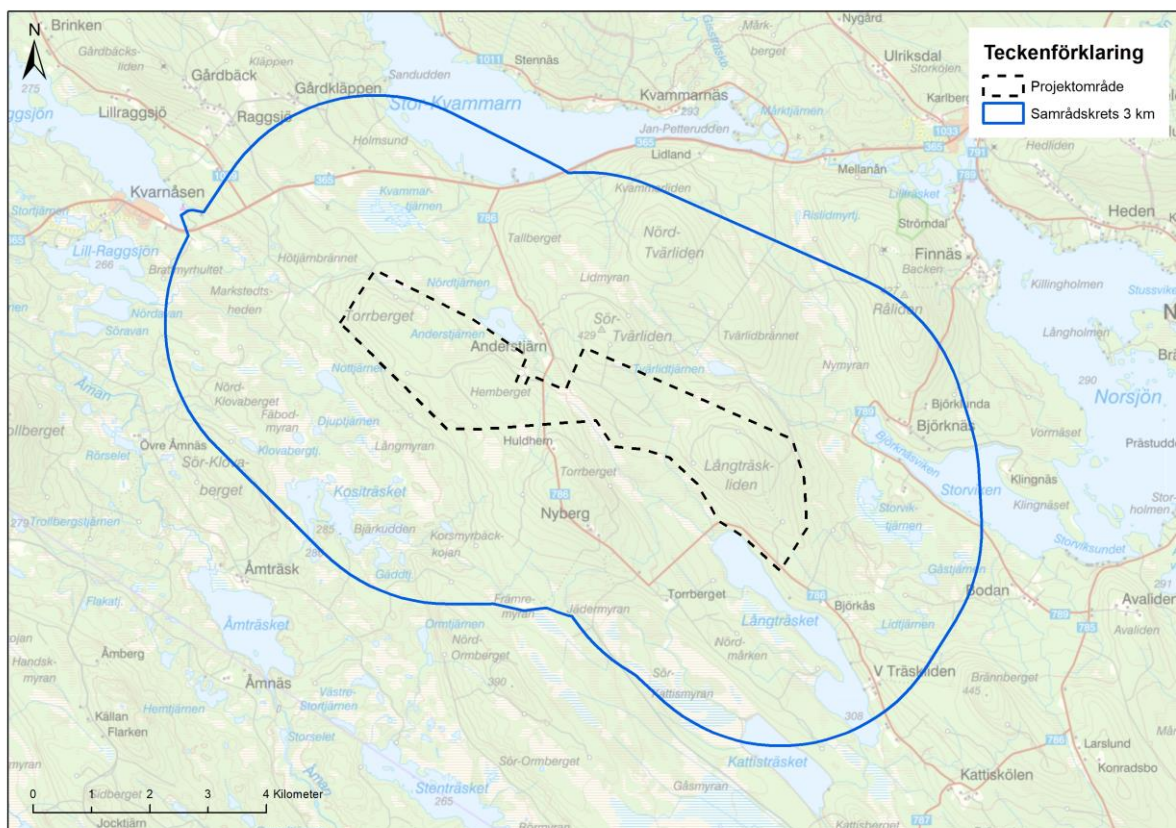
Annonser med inbjudan till samrådsmöte för allmänheten i öppet hus-form, publicerades i Folkbladet och Norran, den 16 mars samt den 20 mars 2024. Annonserna återfinns i Bilaga 6 *Annonser inför samråd*.

Synpunkter på ansökt verksamhet hänvisades till att lämnas genom följande kanaler:

- E-post till torrberget-tvarliden@tyrens.se
- Brev till Tyréns AB. Märkt med "Torrberget-Tvärliden". Att. Ida Zwahlen, Isbergs gata 15, 205 19 Malmö.

2.2 Samrådskrets

Samrådskretsen för enskilda som kan antas bli särskilt berörda valdes till 3 kilometer från projektområdets gräns med vissa mindre justeringar för att omfatta samlad bebyggelse, se Figur 1. För ytterligare information om samrådskretsen se Bilaga 5 *Sändlista*.

Figur 1. Samrådskrets för de enskilda som kan antas bli särskilt berörda.

3 Genomförda samrådsmöten

3.1 Samrådsmöte med Länsstyrelsen i Västerbotten och Norsjö kommun

Samrådsmöten genomfördes digitalt med länsstyrelsen i Västerbotten och fysiskt med Norsjö kommun, båda tisdagen den 9 april 2024. Under mötena presenterades Holmen samt den planerade verksamheten. Tyréns bistod med beskrivningar av tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen (MKB). Deltagarna på samrådsmötena hade möjlighet att ställa frågor samt lämna synpunkter under mötet, samt i skrift efter mötet. Presentation och protokoll med besvarade frågor som ställdes under mötena redovisas i Bilaga 7 *Samrådsmöten med myndigheter och kommun*.

3.2 Samrådsmöte med enskilda särskilt berörda och allmänheten

Samrådsmötet med allmänheten ägde rum onsdagen den 10 april 2024. Mötet hölls som ett öppet hus i utställningsform mellan klockan 14-20 i Norsjö Folkets Hus, Nygatan 32 i Norsjö. På plats var personal från Holmen samt projektets konsulter från Tyréns. Totalt besökte cirka 60 personer samrådsmötet. Under mötet fick besökarna möjlighet att läsa information om projektet, tillståndprocessen och Holmen i samrådsutställningen, ställa frågor till Holmens personal och Tyréns, samt ta del av demonstrationer i form av bland annat ljudföreläsning, fotomontage och animationer (TyrEngine). Deltagarna på samrådsmötet hade även möjlighet att lämna skriftliga synpunkter under mötet, samt efteråt via e-post eller brev. Den skriftliga information som visades under mötet redovisas i Bilaga 8 *Samrådsmöte med allmänheten*.

4 Inkomna yttranden från myndigheter samt bemötande

I detta kapitel bemöter Holmen inkomna skriftliga yttranden från myndigheter och kommuner som inkommit under samrådet. Samtliga yttranden redovisas i sin helhet i Bilaga 9 *Yttranden från myndigheter och kommun*. I avsnitt 4.1 redovisas de myndigheter och kommuner som lämnat synpunkter. I avsnitt 4.2 och 4.3 redovisas parter som meddelat att de avstått från yttrande respektive inte haft något att erinra.

4.1 Myndigheter som lämnat synpunkter

- Länsstyrelsen Västerbotten
- Post- och Telestyrelsen (PTS)
- Trafikverket
- Bergsstaten
- Svenska kraftnät (SVK)
- Sametinget
- SMHI
- Statens Geotekniska Institut (SGI)
- Strålsäkerhetsmyndigheten
- Försvarsmakten

4.2 Myndigheter som meddelat att de avstår från att yttra sig

- Folkhälsomyndigheten
- Sveriges Geologiska Undersökning (SGU)
- Lantmäteriet
- Naturvårdsverket
- Havs- och vattenmyndigheten

4.3 Myndigheter som inte haft något att erinra

- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Boverket
- Elsäkerhetsverket

4.4 Länsstyrelsen Västerbotten

Sammanfattning av yttrande

Länsstyrelsen Västerbotten påpekar att projektområdet ligger inom vinterbetesmarker där samebyarna Malå och Gran har rätt att bedriva renskötsel. Söder om projektområdet ligger ett

kärnområde av riksintresse, vilket ligger som närmast cirka 2 kilometer från projektområdet. Norr om projektområdet, på lite längre avstånd, finns ytterligare ett kärnområde av riksintresse och även en flyttled av riksintresse. Med tanke på vad forskning och praxis säger om störningsavstånd är det viktigt att noggrant redovisa hur nämnda kärnområden och flyttled används av samebyarna och bedöma vilken påverkan den planerade verksamheten medför.

Länsstyrelsen påpekar att en rennärlingsutredning behöver tas fram. Utredningen behöver beskriva hur det allmänna och enskilda intresset rennärling kan komma att påverkas av verksamheten. Holmen behöver förutom en övergripande beskrivning av rennärlingen i området även tydligt beskriva hur kärnområden och flyttled används under vinterbetesperioden samt vilka betesförutsättningar som finns i området. Det ska även beskrivas hur den planerade verksamheten kan komma att påverka nyttjandet av de omgivande betesmarkerna och då primärt kärnområdena och flyttleden. Även bortfall av betesområden, barriäreffekter, undvikelseeffekter och eventuellt försvårande för bedrivandet av rennärling i området ska beskrivas. Holmen behöver även beskriva möjliga skyddsåtgärder för rennärlingen samt om/hur verksamheten kan komma att påverka angränsande samebyar. Holmen bör föreslå villkor om skyddsåtgärder om bolaget bedömer att det är avgörande för tillåtligheten. Om det är möjligt bör Holmen redogöra för berörda samebyars inställning till den planerade verksamheten.

Holmen ska även redovisa kumulativa effekter från andra vindkraftsanläggningar och övriga verksamheter som kan påverka rennärlingen. Malå sameby har ett flertal vindkraftsanläggningar inom sina marker. Det är viktigt att det samlade intrånget belyses i rennärlingsutredningen.

Angående Natura 2000 nämner länsstyrelsen att de tre vattendrag inom projektområdet, Nördbäcken, Nils-Antonbäcken och Torrbergsbäcken, samt sjön Långträsket, som tangerar projektområdet, ingår i Natura 2000-området Vindelälven (SE0810435). Värden som finns i vattenmiljöerna behöver utredas och eventuella skyddsåtgärder föreslås. Om det inte bedöms behövas tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken behöves det motiveras i miljökonsekvensbeskrivningen.

Länsstyrelsen rekommenderar att en heltäckande naturvärdesinventering enligt senaste standard (SS 199000:2023) utförs med minst fältnivå medel och naturvärdesklassning 1-3. Tillägget detaljerad redovisning av artförekomst kan med fördel läggas till. Om inventeringen utförs enligt den tidigare standarden från 2014 rekommenderar de att hur den nya standarden hade kunnat påverka resultatet beskrivs.

Länsstyrelsens rekommendation för fladdermusinventering är att inventering görs vid två tillfällen. Dels vid månadsskiftet juli/augusti, då man fångar upp koloniperioden, dels månadsskiftet augusti/september, då man fångar upp svärm- och migrationsperioden. Vid båda tillfällena bör inventeringen omfatta minst fem nätter, eftersom aktiviteten kan vara mycket olika från natt till natt. Inspelning bör ske med minst tio autoboxar, vilket innebär att omfattningen av inventeringen bör vara minst 100 boxnätter.

Verksamhetens påverkan på skyddade arter behöver bedömas. Skyddsvärda arter och artgrupper som förekommer eller förväntas förekomma inom eller i direkt anslutning till projektområdet behöver redovisas. Använd naturvärdesinventeringen, fågelinventeringarna, fladdermusinventeringen och andra riktade inventeringar som underlag.

Med kartläggningen av arter som grund, ska Holmen beskriva eventuella skyddsåtgärder som bolaget åtar sig för att minimera påverkan. Därefter ska Holmen göra en bedömning av den kvarstående påverkan. Eventuella barriäreffekter, både av vindkraftverken och av vägdragningarna, behöver även bedömas, samt om det behövs artskyddsdispens. Länsstyrelsen rekommenderar att Holmen redovisar kartläggningen och bedömningarna i en separat artskyddsutredning.

Länsstyrelsen skriver att följande bör justeras i samrådsunderlaget:

- Sid 13: Prövningsmyndighet: Miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen Västerbotten
- Sid 15: Lokaliseringen ligger cirka 8 mil väster om Skellefteå.
- Sid 26: Avstånd till riksintresse för rennäring är ca 2 km
- Sid 26 och figur 13: Natura 2000 områden bör benämnas som riksintresse
- Figur 23: Linjen i kartan som visar 40 dBA är svår att urskilja från bakgrunden. Då denna karta brukar vara av stort intresse för allmänheten bör den vara tydlig (jämför med figur 24).
- Sid 51: Angående avsnittet med beskrivning av tidplanen. Lägg gärna till att efter ett eventuellt tillstånd följer ett eventuellt överklagande och tid för överprövning.

Gällande utskicket som görs till samrådskretsen med särskilt berörda behöver det förutom verksamhetens utformning, även framgå vilka miljöeffekter som förväntas av verksamheten. Det vill säga störningar under byggnation, drift och avveckling, exempelvis transporter, buller, skuggor och förändrad landskapsbild.

Det behöver även redovisas att MKB:n tagits fram med den sakkunskap som krävs när det gäller verksamheten.

Holmen Energis bemötande

En rennäringssanalys har tagits fram, se Bilaga A3 till MKB. I denna hanteras och besvaras länsstyrelsens frågor och synpunkter avseende rennäringen i området och projektets påverkan på denna.

För att studera värden i vattendragen Torrbergsbäcken, Nils-Antonbäcken och Nördbäcken inom Natura 2000-området Vindelälven, har en biotopkartering genomförts. Se Bilaga A2 till MKB. En bedömning av ansökt verksamhets påverkan på Natura 2000-området görs i MKB, avsnitt 8.6.

Fladdermusinventering har genomförts enligt vedertagen praxis vid två tillfällen under inventeringsperioden där autoboxar varit utplacerade under tre nätter vid respektive tillfälle. Holmen bedömer att detta är tillräckligt eftersom inventeringarna genomförts enligt gällande praxis.

Verksamhetens påverkan på skyddade arter beskrivs och bedöms i genomförd artskyddsutredning, se Bilaga A6 till MKB.

Övriga synpunkter beaktas i MKB.

4.5 Post- och Telestyrelsen (PTS)

Sammanfattning av yttrande

Post- och Telestyrelsen anger vilka tillståndshavare för radiolänk i närheten av projektområdet som ska kontaktas i samrådet:

- HI3G Access AB
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Net4Mobility HB
- Teracom AB
- 3G Infrastructure Services AB

Holmen Energis bemötande

Samtliga tillståndshavare enligt PTS har bjudits in till samråd.

4.6 Trafikverket

Sammanfattning av yttrande

Gällande väg anger Trafikverket att avståndet mellan vindkraftverk och allmän väg ska minst motsvara vindkraftverkets totalhöjd. Hänsyn bör även tas till risken för iskast. Avståndet till vägar bör då innefatta ett säkerhetsavstånd, utöver måttet för navhöjd och rotordiameter. Trafikverket upplyser även om behovet av anslutningstillstånd för nya vägar samt tillstånd hos vägghållningsmyndigheten om en elkabel hamnar inom befintliga vägområden.

Trafikverket informerar om möjliga behov av förstärkningsarbeten i samband med transporter. De förutsätter att vindkraftsexploatören täcker kostnaden för eventuella arbeten samt skador. Bärigheten för vägarna i området är historiskt nedsatt till tolv ton under perioden april-juni. De tydliggör att för att säkra transportbehovet till parken bör dialog föras med Trafikverket. De efterfrågar även en transportplan som delges senast ett år i förväg.

Transporter på det enskilda vägnätet ska ske i samråd med berörd vägghållare.

Eftersom vindkraftsutbyggnad i regel förutsätter såväl tunga som långa transporter bör exploatören i ett tidigt skede kontakta Trafikverkets dispenshandläggare för att planera dessa.

Gällande påverkan på radio- och telekommunikation informerar Trafikverket även om var tillstånd för anslutning till elnätet via kabel i korsning under, över och längs med banvall söks om det blir aktuellt.

Efter att ha efterfrågat specifika koordinater konstaterar Trafikverket att etableringen inte påverkar MobiSIR, järnvägens radiosystem för kommunikation mellan tågklarare och förare.

Holmen Energis bemötande

Vindkraftverken kommer att placeras på rekommenderat avstånd från allmän väg. Eventuella ansökningar om andra tillstånd hanteras separat.

Holmen Energi kommer att föra dialog med Trafikverket vad gäller transportbehov och transportplan.

4.7 Bergsstaten

Sammanfattning av yttrande

Bergsstaten låter meddela att det i närheten av och inom området finns rättigheter enligt minerallagen (1991:45). Rättigheten som innehavs av Boliden Mineral AB är giltig till juli 2026 (inom projektområdet) och EV Metals AB:s rättighet är giltig till och med maj 2025 (i närheten av utredningsområdet).

Holmen Energis bemötande

Holmen Energi skickade inbjudan till samråd till Boliden Mineral AB och EV Metal AB via post den 20 mars 2024.

4.8 Svenska kraftnät (SVK)

Sammanfattning av yttrande

Svenska kraftnät meddelar att de i dagsläget inte har några anläggningar eller planerade projekt som berörs i det aktuella området och har därför inga synpunkter på rubricerad remiss. De tillägger att det är bra att Holmen för dialog med regionnätsägare i området angående anslutning. De informerar även om att anläggningen är anmälningspliktig enligt elberedskapslagen.

Holmen Energis bemötande

Holmen Energi har en pågående dialog och process med regionnätsägaren i området.

4.9 Sametinget

Sammanfattning av yttrande

Sametinget inleder yttrandet med att informera om deras rätt till inflytande under samrådsprocessen. De fortsätter med att lista vad en MKB och rennäringsanalys bör innehålla.

Sametinget lyfter även studier som visar vindkraftens påverkan på renskötseln, så som att de visat sig undvika vindkraftsverk inom 10 kilometer, och vikten av att utreda effekten av vindkraftsverken i området.

Sametinget avslutar sitt yttrande med att understryka att områdets fortsatta funktionalitet är av största vikt och att förutsättningarna för samebyarnas fortsatta bedrivande av en ekonomiskt bärkraftig renskötsel inte får äventyras. De är tydliga med att det som har framkommit under samrådet och hur samebyarnas synpunkter beaktats tydligt behöver framgå i ansökan och MKB. De uttrycker att det är viktigt att MKB beskriver och bedömer de kumulativa effekter verksamheten har för berörda samebyar, inom hela samebyn.

Holmen Energis bemötande

En rennäringsanalys har tagits fram, se Bilaga A3 till MKB.

Beskrivning och bedömning av de kumulativa effekterna för rennäringen redovisas i MKB, avsnitt 8.5.

4.10 SMHI

Sammanfattning av yttrande

I sitt yttrande nämner de att arbeten och passager över vattendrag och i och omkring våtmarker bör utformas omsorgsfullt för att inte påverka naturliga hydrologiska förhållanden.

SMHI nämner även att hänsyn bör tas till framtida klimat, som exempelvis höjda lufttemperaturer, ökande skyfall och flöden i vattendrag.

Holmen Energis bemötande

Verksamhetens påverkan på yt- och grundvatten redovisas i MKB, avsnitt 8.8.

En redogörelse för verksamheten i relation till framtida klimat återfinns i MKB, avsnitt 8.12.

4.11 Statens Geotekniska Institut (SGI)

Sammanfattning av yttrande

I sitt yttrande rekommenderar SGI att det inför MKB görs en bedömning om förslaget kan medföra risker eller betydande miljöpåverkan (med hänsyn till skada på människor, naturvärden eller andra samhällsvärden) avseende ras, skred eller erosion. De efterfrågar även skyddsåtgärder.

SGI vill även påminna om att exploatering eller borttagning av vegetation kan påverka områdets stabilitet eller känslighet för erosion.

SGI föreslår att kartunderlag av Skogsstyrelsen: "Områden där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar", samt ett underlag från SGU: "Förutsättningar för skred i finkornigjordart" används i samband med bedömning för ras och skredrisker.

SGI vill påminna om att förutom platserna för själva kraftverken, kan även övriga delar behöva omfattas av geotekniska bedömningar eller utredningar.

SGI rekommenderar att geotekniska frågor beaktas vid fortsatt planering och projektering och förutsätter att behov och omfattning av geotekniska utredningar bedöms av geotekniskt sakkunnig.

Holmen Energis bemötande

En översiktlig beskrivning av områdets geologiska förutsättningar görs i MKB, avsnitt 8.8.

En geoteknisk undersökning genomförs i samband med projekteringen.

4.12 Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

Sammanfattning av yttrande

SSM anser att gällande forskningsläget för elektromagnetiska fält och hälsorisker vad gäller lågfrekventa magnetfält (ELF-MF) bör redogöras för i underlaget. En konsekvensbeskrivning avseende ELF-MF bör även enligt SSM ingå i samrådet. Yttrandet innehåller även information gällande forskningsläget för elektromagnetiska fält samt magnetfält.

Holmen Energis bemötande

Beskrivning och bedömning av verksamhetens påverkan vad gäller lågfrekventa magnetfält görs i MKB, avsnitt 8.3.

4.13 Försvarsmakten**Sammanfattning av yttrande**

Försvarsmakten bedömer att föreslagen åtgärd inte innebär risk för påtaglig skada på riksintresse eller område av betydelse för totalförsvarets militära del. Bedömningen gäller vid uppförandet av en vindkraftsetablering enligt insänd remiss, på angivna positioner, och totalhöjd 205 meter över marken.

Flyttas positionen i någon riktning mer 30 meter eller om totalhöjden ändras måste Försvarsmakten få in en ny remiss för att göra en ny bedömning.

Holmen Energis bemötande

Försvarsmakten kommer att få de sökta utformningarna, med positioner och totalhöjder, på remiss i samband med att ansökan kungörs.

5 Inkomna yttranden från organisationer och företag samt bemötande

I detta kapitel bemöter Holmen inkomna skriftliga yttranden från organisationer och företag som inkommit under samrådet. Samtliga yttranden redovisas i sin helhet i Bilaga 10, *Yttranden från organisationer och företag*. I avsnitt 5.1 redovisas de organisationer och företag som lämnat synpunkter. I avsnitt 5.2 och 5.3 redovisas parter som meddelat att de avstått från yttrande respektive inte haft något att erinra. Inga svar har erhållits från övriga inbjudna organisationer eller företag.

5.1 Organisationer och företag som lämnat synpunkter

- Telia
- Bodans Jaktklubb
- Svenska Samernas Riksförbund (SSR)
- Lycksele Airport

5.2 Organisationer och företag som meddelat att de avstår från att yttra sig

Inga organisationer eller företag har meddelat att de avstår från att yttra sig.

5.3 Organisationer och företag som inte haft något att erinra

- Telia
- Hi3G Access
- Skellefteå kraft

5.4 Telia

Sammanfattning av yttrande

Telia skriver i sitt yttrande att de inte har något att erinra gällande uppförande av vindkraftsverk enligt de koordinater som delgivits dem. De vill att Holmen återkommer om något vindkraftverk flyttas till en ny position.

Holmen Energis bemötande

Nya koordinater för vindkraftverk kommer att skickas till Telia.

5.5 Bodans Jaktklubb

Sammanfattning av yttrande

Jaktklubben motsätter sig etableringen på grund av deras oro för förändrade jaktförutsättningar i området. De lyfter att etableringen kommer leda till en förlust av vilda livsmiljöer främst för fågellivet området, störning av jakttraditioner och intrång i Natura 2000-områden.

Holmen Energis bemötande

Verksamhetens påverkan på jakt, naturmiljö och Natura 2000-områden redogörs för i MKB, avsnitt 8.6, 8.7 och 8.11.

5.6 Svenska Samernas Riksförbund (SSR)**Sammanfattning av yttrande**

I sitt yttrande lyfter SSR att de anser att det är viktigt att anläggandet av vindkraftsparker sker i samförstånd med berörd sameby. SSR tycker att samrådsunderlaget är väldigt kortfattat avseende etableringens påverkan på rennäringen och renskötseln i området. SSR utgår från att rennäringensanalysen som kommer att genomföras senare under processen genomförs i samförstånd och tillsammans med berörda samebyar, samt att den på ett tydligt sätt redogör för vilka konsekvenser etableringen innebär för renskötselns bedrivande i området.

Holmen Energis bemötande

Genomförd rennäringensanalys återfinns i Bilaga A3 till MKB. Samebyarna har blivit inbjudna till att delta i processen. Deltagande samebyars berättelser ligger som underlag till rennäringensanalysen.

5.7 Lycksele Airport**Sammanfattning av yttrande**

Lycksele Airport motsätter sig etableringen av vindkraftsparken Torrberget-Tvärliden. Lycksele Airports skriver att den tänkta vindkraftsparken tränger igenom flertalet av flygplatsens hinderytor och påverkar således flygplatsens instrumentprocedurer och flygsäkerheten negativt, därmed kan flygplatsen inte acceptera vindkraftsparken med dess nuvarande utformning.

Holmen Energis bemötande

Holmen Energi har i dialog med Lycksele Airport konstaterat att en höjning av MSA-ytan krävs för ansökt verksamhet. En sådan höjning bedöms vara möjlig och hanteras i samråd med Lycksele Airport och Luftfartsverket. I dialogen med Lycksele Airport nämndes Svensk Luftambulans, vilka bjöds in till samråd.

6 Inkomna yttranden från enskilda särskilt berörda och allmänheten samt bemötande

I detta kapitel bemöter Holmen inkomna skriftliga yttranden från enskilda som kan antas vara särskilt berörda och allmänheten som inkommit under samrådet. Samtliga yttranden redovisas i sin helhet i Bilaga 11 *Yttranden från enskilda/allmänheten*. Nedan redovisas sammanfattningar av de yttranden som enskilda och allmänhet har lämnat. Siffrorna motsvarar numrering i Bilaga 11.

6.1 Yttrande 1

Sammanfattning av yttrande

I sitt yttrande uttrycker de oro för påverkan på landskapsbild, natur och biologisk mångfald, vilket de understryker att Norsjö är känt för. De nämner även närvaron av fågelarterna vitryggig hackspett och tretåig hackspett.

De uttrycker även en oro för hur ljud och ljus från parken kan komma att påverka människors hälsa samt djurlivet.

Holmen Energis bemötande

Vindkraftsparkens påverkan på natur, biologisk mångfald, fåglar och landskapsbild redovisas och bedöms i MKB. Se avsnitt 8.4, 8.6 och 8.7 i MKB:n.

6.2 Yttrande 2

Sammanfattning av yttrande

I sitt yttrande påminner de om att Långträskliden är ett tillhåll för flertalet fågelarter. De uttrycker oro för hur tjäder, fjällvråk, tretåig hackspett, kungsörn, fiskgjuse, storlomspår, tranor, svan samt orrfågel i området kan komma att påverkas av etableringen.

De uttrycker även en oro över hur naturupplevelsen i området kommer påverkas av buller och skuggor.

Holmen Energis bemötande

Vindkraftsparkens påverkan på fåglar och människors hälsa genom buller och rörliga skuggor redovisas och bedöms i miljökonsekvensbeskrivningen. Se avsnitt 8.1, 8.2 och 8.7 i MKB:n.

6.3 Yttrande 3

Sammanfattning av yttrande

Tre delägare till en fastighet i närheten meddelar att de är starkt emot etableringen. De menar att vindkraftsparken skulle innebära ett "större inslag" i naturen för människor och djurliv. De är speciellt oroade över påverkan på älgstammen. De informerar om närvaron av tretåig hackspett,

fiskgjuse, havsörn samt kungsörn. Oro finns angående förändrad synlighet/buller från vindkraftsparken utifall skogen som Holmen äger skulle avverkas.

Holmen Energis bemötande

Vindkraftsparkens påverkan på natur, biologisk mångfald, vilt, fåglar, landskapsbild och buller redovisas och bedöms i miljökonsekvensbeskrivningen. Se avsnitt 8.1, 8.4, 8.6 och 8.7 i MKB:n.

6.4 Yttrande 4

Sammanfattning av yttrande

Fastighetsägaren undrar över ersättning om värdet på personens fastighets skulle falla.

Personen påpekar även att fiskgjuse, storlom och kalkkällor finns i området.

Holmen Energis bemötande

Vindkraftens påverkan på fastighetsvärden har studerats i flera forskningsstudier med skilda slutsatser. I den statliga utredningen *Värdet av vinden – Kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften* (SOU 2023:18) utreds om närboende till vindkraftsparker bör kompenseras, och på vilket sätt en sådan kompensation bör utformas. Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 avsatt pengar till vindkraftsstöd. Vindkraftsstödet ska utformas så att kommunerna får stöd motsvarande intäkterna från fastighetsskatten på vindkraft. Det ska dels stärka incitamenten att bygga och godkänna nya vindkraftverk men det omfattar också befintliga vindkraftverk som finns på land i dag. De övriga förslag som lagts i betänkandet *Värdet av vinden* (SOU 2023:18) bereds vidare inom Regeringskansliet. Holmen kommer att följa det som beslutas inom processen för utredningen och anpassa återförande av medel till lokalsamhället efter detta.

I väntan på ytterligare besked kring den statliga utredningen skapar Holmen en vindkraftsfond med pengar från försäljningen av den el som produceras från vindkraftverken motsvarande 10 000 kronor per vindkraftverk och år. Pengarna kan sökas för verksamheter eller aktiviteter i närområdet till vindkraftsparken och ansökningar måste uppfylla värderingarna i Holmens uppförandekod.

Verksamhetens påverkan på fåglar och kalkkällor hanteras i MKB, se avsnitt 8.7 och 8.8.

6.5 Yttrande 5

Sammanfattning av yttrande

I yttrandet påpekas närheten till vattendrag, boende samt områden som är viktiga för djurliv. Det finns en oro över negativ påverkan på samtliga områden.

Det uttrycks även en oro över att vindkraftverk skulle leda till stora utsläpp av mikroplaster. Detta skulle i sin tur leda till en negativ hälsoeffekt för både land- och vattenlevande djur enligt avsändaren.

Holmen Energis bemötande

Vindkraftsparkens påverkan på natur, biologisk mångfald, vilt, fåglar, landskapsbild och närboende redovisas och bedöms i MKB. Se avsnitt 8.1-8.4, 8.6 och 8.7 i MKB:n.

Verksamhetens utsläpp av mikroplaster beskrivs och bedöms i miljökonsekvensbeskrivningens avsnitt 8.12 Hushållning med naturresurser.

6.6 Yttrande 6**Sammanfattning av yttrande**

I yttrandet uttrycks en oro över hur naturupplevelsen samt jakten kring närbelägna sjöar kan komma att förändras till det negativa. Avsändaren ställer sig frågande till inventeringsprocessen där personen menar att den fått svaret under samrådsmötet att Holmen kommer göra inventeringar men personen känner till att det redan pågår inventeringar av Sweco som Holmen bör känna till.

Avsändaren har formulerat fyra frågor utifrån sin oro över att inventeringarna skulle vara bristfälliga:

- När börjar Holmen inventering av kungsörn och lom i området?
- Hur länge anser Holmen att en sådan inventering behöver pågå för att vara tillförlitlig?
- Hur påverkas flygrutterna mellan häckningsplatsen Långträsket och fiskeplatser runtomkring för lom?
- Vem utför inventering av skyddsvärda djur och växter?

Holmen Energis bemötande

Sweco har på uppdrag av Holmen Energi genomfört inventeringar av naturvärden, fåglar, fladdermöss och skyddade arter inom projektområdet under 1-2 års tid. Inventeringarna genomförs enligt gällande standarder och praxis och återfinns i Bilaga A2, A4 och A5.

6.7 Yttrande 7**Sammanfattning av yttrande**

Den enskilde tycker att ett avstånd till privata marker på 150 meter är för litet för att garantera att användandet samt värdet av deras marker inte påverkas negativt. Ett avstånd på en km från 300 meter höga vindkraftsverk till angränsande privatmark ska vara brukligt enligt avsändaren.

Holmen Energis bemötande

Holmen Energi strävar efter att utnyttja områdets vindresurser optimalt för att få mesta möjliga energiproduktion med minsta möjliga påverkan. Det finns inga uttalade rekommendationer om avstånd till privat mark, istället görs en bedömning vad som är lämpligt i varje enskilt fall. Vad gäller verksamhetens påverkan på fastighetsvärden, se bemötande till yttrande 4 under avsnitt 6.4 ovan.

6.9 Yttrande 8**Sammanfattning av yttrande**

Inledande lyfts frågor kring arbetstillfällena som vindkraftsetableringen kan väntas föra med sig. De önskar att arbetstillfällena på kort sikt men framför allt på lång sikt specificeras. De undrar även om

de fem lokala anställningarna som nämns på sida 13 i samrådshandlingen kommer vara viss- eller heltidsanställningar.

De frågar även om huruvida de med påverkad sikt kommer kompenseras samt hur kommunen kommer kompenseras.

De önskar ta del av lokala jaktlags åsikter om etableringen. De vill även att de ges en möjlighet till anonymitet för att ett sanningsenlig bild ska ges. De undrar hur jaktlagen kommer informeras om att personal rör sig i området.

Gällande vägar till vindkraftsparken ställer de frågor kring hur viktgränser garanteras, samt förstärkning, underhåll och breddning av befintliga vägar. Det finns oro för de med exempelvis ladugårdar i anslutning till vägar. De påpekar även att boende i Anderstjärn tidigare blivit nekade att fälla träd i anslutning till den allmänna vägen med anledning av att för mycket snö skulle yra/blåsa upp på vägen. Hur kommer detta att påverkas om vägen breddas och träd fälls? De lyfter att den låga trafiken i dagsläget är fördelaktig för jakthundarnas säkerhet, och undrar därför hur trafiken kommer förändras. I förhållande till trafiken önskas även ett förtydligande på hur mycket service som verken kräver.

Kompletterande 360-graders montage från privata tomter efterfrågas.

Ett förtydligande av hur inventering av fågel i området går till efterfrågas. Finns en oro över partiskhet om Holmen gör inventeringen själva.

De lyfter flera frågor om hur ljudberäkningarna går till, vilka faktorer som tas hänsyn till, hur väderförhållanden tas i beaktning med mera. Ljud upplevs färdas väldigt långt i det annars tysta området enligt den enskilda.

De lyfter att tidigare har andra etableringar blivit nekade i området på grund av vindförhållanden och rennaringen. De undrar därför vad som gör den tilltänkta lokaliseringen lämplig.

Förtydligande önskas om huruvida produktion av material och transporter är inräknade när vindkraftsverkens klimatavtryck beräknats.

Förtydligande angående lagerhaveri önskas. Specifikt typisk varaktighet och frekvens.

De menar att tre hushåll kommer påverkas av skuggor om tillstånd ges, de önskar därför en uppskattning över när och i vilken utsträckning detta kommer ske.

Förtydligande om Holmens ställning till återställande efter att tillståndstiden löpt ut önskas.

En oro över hur spridningen av mikroplaster från vindkraftsverk ska minimeras framförs.

Förtydligande gällande säkerhetsavstånd för iskast önskas.

De undrar även över hur huggorm påverkas av vindkraftsetableringar. Samma fråga gäller gårdsdjur utifall att markägare skulle vilja hyra ut mark som sommarbete.

Holmen Energis bemötande

Verksamhetens lokala nytta och arbetstillfällen redovisas i avsnitt 1.5 i MKB.

För svar på frågan om eventuell kompensation till närboende, se bemötande till yttrande 4 under avsnitt 6.4 ovan.

Samtliga inkomna yttranden, inklusive yttranden från jaktlag, återfinns i sin helhet i Bilaga 11.

Kompletterande fotomontage i 360 grader har gjorts för berörd fastighet, se landskapsbildsanalysen i Bilaga A9.

Genomförd ljudberäkning, inklusive metodbeskrivning och resultat, återfinns i Bilaga A11.

För frågor och synpunkter som rör MKB:n hänvisar Holmen till följande avsnitt:

- Vindkraftsparkens påverkan på befintligt vägnät samt antalet beräknade transporter under bygg- respektive driftsfas redovisas i avsnitt 6.4 samt 8.12.
- Lokaliseringsutredning återfinns i avsnitt 4.1.
- Vindkraftverkens klimatpåverkan redovisas i avsnitt 8.12.
- Risk och säkerhet (haveri, iskast, mikroplaster) beskrivs och bedöms i avsnitt 9.
- Vindkraftsparkens skuggpåverkan redovisas detaljerat i skuggberäkningen, se Bilaga A12 till MKB:n. Även vilka konsekvenser detta bedöms medföra samt vilka skyddsåtgärder som kommer vidtas redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen, avsnitt 8.2.
- Återställning av verksamheten samt ekonomisk säkerhet beskrivs i avsnitt 6.8 i MKB:n samt i bilaga D till ansökan.
- Vindkraftsparkens påverkan på skyddade arter redovisas i avsnitt 8.7 och även i artskyddsutredningen i Bilaga A6.

6.10 Yttrande 9**Sammanfattning av yttrande**

Den enskilde uttrycker en oro gällande minskat värde på fastigheter i närheten av etableringen då ljudförroreningar, skuggor och att vindkraftsverk kommer vara i vägen vid jakt.

Hen lyfter flera frågor kring behovet av nya vägar i området. Exempelvis antalet nya vägar, byggmaterial, påverkan på vattenmiljön och den befintliga bebyggelsen.

Hen undrar hur man hindrar migrerande fåglar från att återvända till marker där vindkraftsparken byggts.

Gällande klimatneutralitet undrar hen över hur utsläppen hålls nere under byggfasen.

Personen önskar ett förtydligande angående vem som tar över ägandet och driften av vindkraftsparken efter färdigställandet.

Avsändaren har flera frågor kring återställande efter tillståndet löpt ut eller om ansvarigt företag går i konkurs. Bland annat om det kommer lämnas som ett industriområde med breda vägar och betongfundament samt om utdikade våtmarker kommer återställas?

Hen efterfrågar gränsvärden och beräkningar på låga vibrationer.

Rörande de fem personer som förväntas anställas lokalt ställs frågan kring vilken typ av sysselsättning de kommer ha som Holmen inte kan täcka internt.

Hen avslutar yttrandet med en fråga huruvida en plan finns för kompensation till lokalsamhället för de hälsoproblem som vindkraftsparken kan medföra.

Holmen Energis bemötande

För svar på frågan om fastighetsvärde, se bemötande till yttrande 4 under avsnitt 6.4 ovan.

Verksamhetens behov av nya vägar samt förstärkning och breddning av befintliga vägar beskrivs i Teknisk beskrivning, Bilaga B till ansökan. Bedömning av vägarnas påverkan på vattenmiljön görs i MKB, avsnitt 8.8.

Holmen Energis strategi är att själva äga och förvalta parken under hela dess tekniska livslängd.

Beräkning och gränsvärden för lågfrekventa vibrationer återfinns i Bilaga A11 Bullerberäkning.

Verksamhetens lokala nytta och arbetstillfällen redovisas i avsnitt 1.5 i MKB.

För frågor och synpunkter som rör MKB hänvisas till följande avsnitt:

- Vindkraftsparkens påverkan på fåglar redovisas i avsnitt 8.7.
- Verksamhetens klimatpåverkan under byggskedet redovisas i avsnitt 8.12.
- Återställning av vindkraftsparken samt ekonomisk säkerhet beskrivs i avsnitt 6.8 respektive Bilaga D till ansökan.

6.11 Yttrande 10

Sammanfattning av yttrande

I yttrandet uttrycker avsändaren en oro över påverkan på det närliggande Natura 2000-området kring Långträsket. Tillrinningsområdet ligger inom etableringsområdet och de menar att bland annat att byggnation av nya vägar kommer påverka området. De påpekar att området som Norsjö kommun utpekat i sin vindkraftsplan som lämpligt för vindkraft inte överensstämmer med etableringsområdet.

De efterfrågar inventeringar gällande kungsörn och storlom. De har även specificerat följande frågor:

- Hur ligger de tilltänkta placeringarna av vindkraftverken i relation till kända häckningsplatser och fiskevatten för storlom eller smålom?
- Finns det risk för att flygstråk mellan lommens häckningsplatser och fiskevattnen påverkas?

De menar även att rekreationen och friluftslivet kommer påverkas av ljud- och skuggstörningar från etableringen. De finns en oro över att stillheten de upplever inte kommer finnas kvar under varken dag- eller nattetid.

De hänvisar även till forskning som visar att fastigheternas värde sjunker efter byggnationen av en vindkraftspark. De hävdar att det är orimligt att värdet på deras fastigheter kan komma att påverkas negativt utan kompensation.

Avslutningsvis påpekar de att de tycker att kommunens vindkraftsplan är utdaterad då den togs fram när den genomsnittliga totalhöjden för vindkraftsverk var 150 meter.

Holmen Energis bemötande

Verksamhetens påverkan på berört Natura 2000-område Vindelälven beskrivs och bedöms i MKB, avsnitt 8.6.

Sweco har på uppdrag av Holmen Energi genomfört fågelinventeringar i området, se Bilaga A4.

Vindkraftverk ger upphov till rörliga skuggor och buller, vilket redovisas i MKB avsnitt 8.1 respektive 8.2 samt i Bilaga A11 Bullerberäkning och Bilaga A12 Skuggberäkning. Verksamhetens påverkan på friluftsliv och rekreation beskrivs i avsnitt 8.11 i MKB.

För svar på frågan kring kompensation, se bemötande till yttrande 4 under avsnitt 6.4 ovan.

Norsjö kommuns vindkraftsplan har under projektets gång upphävts.

6.12 Yttrande 11

Sammanfattning av yttrande

Avsändarens frågor rör:

- Huruvida invånarna i kommunen kan komma att få ta del av vinsten från vindkraftsparken.
- Hur elledningarna ska dras till anslutningspunkten till elnätet.
- Hur berörda mark- och fastighetsägare kan kompenseras.
- Hur man kan vistas i området när det finns risk för iskast.
- Vem som kommer ta över ägandet efter byggnationen. Oro över lågt engagemang för Norsjö kommun hos en ny ägare.

En oro över påverkan från ljud och ljus framkommer av yttrandet. Hur vindkraftsparken kommer upplevas från badplatsen samt Norsjö kyrka är ytterligare ett orosmoment.

Personen påpekar även att det framkommit att kommunen beslutat att riva upp sin vindkraftsplan.

Holmen Energis bemötande

För svar på frågan om kompensation, se bemötande till yttrande 4 under avsnitt 6.4 ovan.

Hur anslutningsledningar planeras att dras redovisas i Teknisk beskrivning, Bilaga B till ansökan. En parallell process med regionnätsägaren Skellefteå Kraft pågår.

Verksamhetens risk och säkerhet (exempelvis iskast) redovisas i MKB avsnitt 9.

Holmen Energis strategi är att själva äga och förvalta vindkraftsparken under hela dess tekniska livslängd.

6.13 Yttrande 12

Sammanfattning av yttrande

Yttrandet består av en bifogad film skapad av Inlandsaktivisterna med titel "Det här är kraften från Norr".

6.14 Yttrande 13

Sammanfattning av yttrande

Avsändarens frågor rör kompensation och ersättning till närliggande markägare och fastighetsägare. Hen undrar även om vindkraftsparken kan komma att utökas och inkludera fler fastigheter.

Holmen Energis bemötande

För svar på frågan om kompensation, se bemötande till yttrande 4 under avsnitt 6.4 ovan.

Fler fastigheter utöver de som redovisats vid samrådet kommer inte att inkluderas av vindkraftsparkens projektområde.